

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Návrh pracovních listů pro výuku dekorativních technik

Instructional Text for Teaching Decorative Techniques

STUDIJNÍ PROGRAM

Specializace v pedagogice

STUDIJNÍ OBOR

Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. Ing. David Vaněček, Ph.D.

**PAVEL
ČMEJLA**

2021

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Čmejla** Jméno: **Pavel** Osobní číslo: **484241**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávací katedra/ústav: **Institut pedagogických a psychologických studií**
Studijní program: **Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Návrh pracovních listů pro výuku dekorativních technik

Název bakalářské práce anglicky:

Instructional Text for Teaching Decorative Techniques

Pokyny pro vypracování:

Bakalářská práce se zabývá návrhem a tvorbou učebního textu pro výuku dekorativních technik ve výuce odborného výcviku. Soustředí se na návrh didakticko-odborných materiálů pro výuku vybraného tematického celku. Nové učební materiály budou určeny pro žáky učebních oborů 'malíř'.

Seznam doporučené literatury:

VANĚČEK D. a kol.: Didaktika technických odborných předmětů. České vysoké učení technické v Praze, 2016. ISBN 978-80-01-05991-3
LEPIL O.: Teorie a praxe tvorby výukových materiálů. Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2489-7
SVOBODA, E. a kol. Kapitoly z didaktiky odborných předmětů. Praha: ČVUT, 2004. ISBN 80-01-02928-X.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

doc. Ing. David Vaněček, Ph.D., katedra inženýrské pedagogiky

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **25.01.2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **25.08.2021**

Platnost zadání bakalářské práce: **19.09.2022**

doc. Ing. David Vaněček, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

Ing. Petr Svoboda, Ph.D., ING.PAED.IGIP
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Student bere na vědomí, že je povinen vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studenta

Čmejla Pavel. Návrh pracovních listů pro výuku dekorativních technik. Praha: ČVUT.
Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citoval a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne 10.8.2021

podpis:

Poděkování

Děkuji za inspirativní rady a odborné vedení při zpracování bakalářské práce
doc. Ing. Davidovi Vaněčkovi, Ph.D.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá návrhem a tvorbou pracovních listů pro výuku dekorativních technik ve výuce odborného výcviku. Soustředí se na návrh didakticko-odborných materiálů pro výuku vybraného tematického celku. Nové učební materiály budou určeny pro žáky učebních oborů „malíř“.

Klíčová slova

odborný výcvik, výukové metody, dekorativní technika, didaktické prostředky, učebnice

Abstract

This bachelor thesis deals with the creation of worksheets for teaching decorative techniques in teaching training. It focuses on a proposal didactic professional materials for teaching and thematic unit. New teaching materials will be suitable for both students and teachers discipline masters painter.

Key words

Vocational education, teaching methods, decorative technique, teaching aids, textbook

OBSAH

1. Úvod.....	9
Teoretická část.....	10
2. Definice základních pojmů	10
2.1 Didaktické principy	10
2.2 Výukové cíle.....	11
2.3 Didaktické prostředky.....	12
2.4 Učivo	12
3. Učební texty ve výuce technických předmětů	13
3.1 Učebnice	15
3.2 Pracovní sešity	16
3.3 Pracovní listy	17
4. Příprava učebních textů.....	18
5. Charakteristika studijního oboru – Malíř – lakýrník 39-41-H/01	21
Praktická část.....	24
6. Cíle a metodologie	24
7. Pracovní listy	25
Úvodní slovo.....	28
Pracovní list č. 1	29
Pracovní list č. 2	32
Pracovní list č. 3	36
Pracovní list č. 4	40
Pracovní list č. 5	44
8. Ověření pracovních listů v praxi.....	48
8.1 Dotazníkové šetření mezi žáky	48
8.2 Rozhovory s pedagogy	49
9. Závěr	50
Použité zdroje.....	51
Seznam tabulek	52
Seznam příloh.....	53
Příloha č. 1.....	54

1. Úvod

Předložená práce se zaměřuje na problematiku využití pracovních listů ve výuce. Pracovní listy představují velmi efektivní didaktický prostředek, který plní v rámci výuky řadu funkcí. V rámci výchovně vzdělávacího procesu jsou velkým přínosem nejen pro žáka ale také pro učitele. V případě žáků jsou pracovní listy využívány zejména za účelem fixace probraného učiva. Pro žáka je často práce s pracovními listy ve výuce zajímavou změnou. Tento typ činností je tedy velmi motivující a žáky k činnosti aktivizuje. Mimo to umožňuje žákům utřídit si myšlenky a své názory k danému tématu. V případě učitelů jsou pracovní listy využívány při plánování a řízení výuky a také za účelem hodnocení žáků. Z výše uvedených informací je tedy zjevné, že pracovní listy plní v rámci výchovně-vzdělávacího procesu řadu důležitých funkcí a je tedy vhodné s nimi ve výuce pracovat.

Cílem předložené práce je navrhnout pracovní listy zaměřené na výuku dekorativních technik v rámci vzdělávacího oboru malíř – lakýrník. Pracovní listy budou vypracovány s ohledem na obsah rámcového vzdělávacího programu daného vzdělávacího oboru. Mimo to budou reflektovány potřeby a schopnosti žáků, kterým budou pracovní listy určeny. Důraz při tom bude kladen zejména na to, aby byly pracovní listy dostatečně odborné, srozumitelné a dobře strukturované. Cílem je v podstatě vytvořit nástroj, který bude možné využít přímo ve výuce nebo bude možné tyto pracovní listy poskytnout žákům k samostudiu.

Předložená práce bude rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. V teoretické části práce budou uvedeny základní informace, které se týkají sledovaného tématu. Teoretická část práce tedy byla vypracována na základě studia odborné literatury. Jsou zde definovány pojmy, které se sledovanou problematikou souvisí. Jedná se o pojmy didaktické principy, výukové cíle, didaktické prostředky a učivo. Znalost těchto pojmů je nezbytná pro zpracování pracovních listů. Druhá kapitola je věnována různým druhům učebních materiálů. S touto kapitolou souvisí další kapitola, která se věnuje problematice přípravy učebních textů. V poslední kapitole teoretické části práce bude popsán vzdělávací obor malíř-lakýrník. Stěžejní částí práce je její praktická část, která bude obsahovat návrh pracovních listů, které budou uvedeny v praktické části práce. Tato kapitola bude zpracována na základě studia odborné literatury, které se věnuje problematice didaktiky. Tyto pracovní listy budou připraveny tak, aby je mohli učitelé okamžitě využít ve výuce.

Teoretická část

V teoretické části práce se zaměřím na pojmy, které s tématem práce souvisí. Zaměřím se zejména na didaktické principy, výukové cíle, didaktické prostředky a učivo. Znalost těchto pojmů mi umožnila formulovat pracovní listy tak, aby práce s nimi přinesla co největší efekt. Dále bylo nutné nastudovat informace týkající se učebních textů a jejich přípravy. Díky tomu pro mě bylo následně snazší pracovní listy vytvořit. V poslední kapitole jsem se zaměřil na studijní obor Malíř – Lakýrník, pro který budou pracovní listy připravovány. Důvodem je skutečnost, že na základě znalosti daného oboru je následně vybíráno učivo, které bude v pracovních listech obsaženo. Tato část práce byla vypracována na základě studia odborné literatury.

2. Definice základních pojmů

2.1 Didaktické principy

Didaktické principy je možné charakterizovat jako tvrzení, která jsou založena na zkušenostech a jejichž cílem je zajistit efektivní průběh výchovně-vzdělávacího procesu. Obst a Kalhous definují didaktické principy následujícím způsobem: „*Didaktické zásady jsou obecné požadavky, které v souladu se základními zákonitostmi výuky a s výchovně vzdělávacími cíli určují její charakter. Vztahují se na všechny stránky výuky, tj. na učitelovu vyučovací činnost, na formy výuky, metody výuky a na materiální didaktické prostředky, dále na poznávací činnost žáka, na učivo atd.*“¹ V podstatě na ně můžeme nahlížet jako na soubor zásad nebo obecných doporučení, které je možné aplikovat ve všech vzdělávacích oborech. Didaktické principy jsou v tomto ohledu univerzálním vodítkem, jak výchovně-vzdělávací proces v praxi realizovat, aby byla zajištěna jeho efektivita a bylo dosaženo požadovaných cílů. V případě, že je učitel v rámci vzdělávání respektuje, je schopen dosáhnout maximální možné efektivity a účinnosti výchovně-vzdělávacího procesu.²

Didaktické principy byly formulovány významnými pedagogy, kteří se zaměřovali na zákonitosti výchovně-vzdělávacího procesu. Pro příklad jmenujme J. A. Komenského nebo J. H. Pestalozziho. V průběhu dějin se proto didaktické principy měnily s ohledem na dominantní vzdělávací koncepci. Obecně však platí, že didaktické principy reflektují vztah mezi výukovými cíli, obsahem, podmínkami a prostředky. V řadě případů při tom vycházejí ze

¹ OBST, O. a KALHOUS, Z. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-736-7571-4. s. 268.

² ZORMANOVÁ, L. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4590-9. s. 26.

znalosti podstaty člověka a způsobu jeho vnímání. Nejčastěji se však v odborné literatuře setkáme s následujícími základními didaktickými principy:³

- přiměřenost;
- uvědomělost;
- postupnost;
- soustavnost;
- názornost;
- aktivnost;
- předchozí znalosti;
- rozmanitost;
- soustředění se na klíčové kompetence.

2.2 Výukové cíle

Obst a Kalhous charakterizují výukové cíle následujícím způsobem: „*představují kvalitativní i kvantitativní změny u jednotlivých žáků v oblasti kognitivní, afektivní a psychomotorické, kterých má být dosaženo ve stanoveném čase v procesu výuky*“.⁴ Výukové cíle jsou ve většině případů formulovány s ohledem na požadavky, které má na jedince společnost. Velmi často se tedy do vzdělávacích cílů promítají společenské normy.⁵ Podle Obsta a Kalhousa hraje stanovení cílů v rámci výchovně-vzdělávacího procesu zcela zásadní roli, protože mu udává celkový směr. Prostřednictvím výukových cílů vyučující stanovuje, čeho má být na konci výchovně-vzdělávacího procesu dosaženo. Pro vyučujícího je následně snazší volit vhodné výukové metody a učební obsah. V neposlední řadě je díky stanovení výukových cílů možné kontrolovat výsledky výchovně-vzdělávacího procesu. Také pro žáka mohou být v tomto ohledu výukové cíle a jejich kontrola vhodnou zpětnou vazbou.⁶

V rámci výchovně-vzdělávacího procesu by měly být výukové cíle hierarchicky uspořádány. Na nejvyšší úrovni by měly stát síle programové, které se dále dělí na specifické cíle. V rámci výuky jsou postupně jednotlivé specifické cíle naplňovány, čímž je postupně

³ PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7. s. 107-109.

⁴ OBST, O. a KALHOUS, Z. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-736-7571-4. s. 26

⁵ VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3357-9. s. 24.

⁶ KALHOUS, Z. a OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2010. ISBN 80-7178-253-X. s. 34.

dosahováno cílů programových. Takto je v rámci výchovně-vzdělávacího procesu naplňován didaktický princip postupnosti. Mimo to by měly být výukové cíle:⁷

- Přiměřené: při formulaci výukových cílů je nezbytné brát v úvahu schopnosti žáků, aby bylo možné jich v reálu dosáhnout.
- Komplexní: při formulaci cílů je nutné zohlednit všechny oblasti – afektivní, kognitivní a psychomotorické.
- Konzistentnost: jednotlivé cíle na sebe musí logicky navazovat.
- Kontrolovatelnost: při plánování cílů je nutné myslet na možnost kontroly výstupů, aby bylo možné získat zpětnou.

2.3 Didaktické prostředky

Obst a Kalhous charakterizují didaktické prostředky následujícím způsobem: „*didaktickým prostředkem rozumíme vše, čeho učitel a žáci mohou využít k dosažení výchovných cílů. Takovým prostředkem může být metoda výuky, vyučovací forma, didaktická zásada, ale prostředkem je také školní tabule, učebnice, učební prostory, výpočetní technika apod.*“⁸ Z tohoto úhlu pohledu je možné rozdělit didaktické prostředky na nemateriální a materiální. Mezi nemateriální didaktické prostředky patří zejména organizační formy výuky a výukové metody. Materiální didaktické prostředky zahrnují například tabule, reálné předměty nebo názorné pomůcky, učebnice atd. Pro všechny tyto prostředky je charakteristické, že žákům usnadňují proces osvojení nových vědomostí a dovedností. Skalková uvádí, že při výběru vhodných didaktických prostředků je nezbytné brát v úvahu zejména následující faktory:⁹

- výukové cíle;
- charakteristické vlastnosti žáků (věk, potřeby, znalosti a dovednosti);
- podmínky, ve kterých je výuka realizována;
- charakteristické vlastnosti učitele.

2.4 Učivo

Učivo představuje vzdělávací obsah, který je během výchovně-vzdělávacího procesu žákům předáván. V podstatě se tedy jedná o vědomosti, dovednosti a hodnotovou orientaci, kterou si žáci v průběhu výuky osvojují. Vědomosti představují soubor pojmů, faktů, teorií,

⁷ VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3357-9. s. 25-26

⁸ KALHOUS, Z. a OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2010. ISBN 80-7178-253-X. s. 337.

⁹ SKÁLOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-7409-003-5. s. 233

principů a poznatkových struktur, které si žáci během výuky osvojují. Důraz by při tom měl být kladen na pochopení souvislostí. Dovednosti je možné charakterizovat jako způsobilost jedince k provádění určité činnosti. Hodnotová orientace nebo také hodnotový systém představuje uspořádanou množinu hodnot, které by si měl žák podle společnosti osvojit, aby se stal její nedílnou součástí.¹⁰

Při stanovení učiva učitel vychází z tématu, kterému se v rámci výuku věnuje. Reflektovat při tom musí také kutikulární dokumenty, učební osnovy a učební plány. Vaněček v souvislosti se vznikem učiva uvádí následující: „*Učivo vzniká zpracováním obsahu představujících různé oblasti kultury (vědy a techniky, umění, činností a hodnot) do školního vzdělání, tj. do učebních plánů, osnov, učebnic, do vyučovacího procesu. V tomto smyslu se hovoří o didaktické transformaci*“¹¹ V rámci přípravy učiva tedy vyučující transformuje konkrétní poznatky do učiva tak, aby ho byli žáci schopni pochopit a osvojit si ho. Cílem je, aby se žáci s tématem seznámili a získali potřebné vědomosti, dovednosti a hodnoty, ale při tom nebyli zahlceni informacemi. Jedná se o tzv. proces didaktické transformace.¹² V případě technických předmětů je nezbytné reflektovat vědecké systémy, které však nereflektují zákonitosti poznávacího procesu. Didaktická transformace učiva tedy hraje velmi důležitou roli. Je tedy nezbytné vytvořit systém poznatků z vybraných technických oblastí, které jsou následně uspořádány do logického systému vhodného pro výchovně-vzdělávací proces.¹³

3. Učební texty ve výuce technických předmětů

Učební texty patří mezi didaktické prostředky, se kterými učitelé a žáci ve výuce pracují nejčastěji. Jedná se tedy bezesporu o velmi důležitý didaktický prvek. S ohledem na charakter tohoto didaktického prostředku řadíme učební texty mezi materiální didaktické prostředky. Jde při tom o materiální didaktický prostředek v knižní formě. Obecně je možné učební texty rozdělit následujícím způsobem:¹⁴

- Učební texty s didaktickou funkcí – jedná se o učební texty, které primárně plní didaktickou funkci. Jde například o učebnice, cvičebnice, pracovní sešity nebo pracovní listy.

¹⁰ VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3357-9. s. 42.

¹¹ VANĚČEK, D. *Didaktika obecná a oborová*, Nakladatelství ČVUT, 2012. ISBN 978-80-01-05151-1.

¹² SKÁLOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-7409-003-5. s. 212.

¹³ VANĚČEK, D. a kol. *Didaktika technických odborných předmětů*. Nakladatelství ČVUT, 2016. ISBN 978-80-01-05991-3.

¹⁴ KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2010. ISBN 80-7178-235-X. s. 337.

- Ostatní učební texty – jedná se o texty, které je možné v rámci výuky využít ale jejich primárním účelem není plnit didaktické funkce. Jde například o encyklopedie, slovníky, odbornou nebo odborně naučnou literaturu.

Učební texty jsou učitelem primárně využívány za účelem zefektivnění výchově-vzdělávacího procesu. Primárním cílem je usnadnit žákům proces osvojení požadovaných vědomostí, dovedností a hodnot. Mezi základní funkce učebních textů patří podle Průchy následující:¹⁵

- Tvoří kurikulární systém: na učební texty je možné nahlížet jako na vyučovací model, který nám udává jak samotný obsah výuky tak jeho strukturu. Učební texty v podstatě nastiňují, jak při výuce postupovat, jaké poznatky do výuky zařadit a do jaké míry se jednotlivým tématům věnovat. Mimo to také v řadě případů nastiňují metodický postup, který volit při realizaci výuky. Pro vyučujícího se tak jedná o významný prvek, který bere v úvahu při plánování výuky a přípravě na vyučovací hodinu. Při práci s učebními texty je však nezbytné si uvědomit, že do velké míry odrážejí názory autora, proto mohou být učební texty na stejné téma od jiného autora do značné míry odlišné.
- Jsou zdrojem obsahu vzdělávání: tato funkce je velmi úzce spjata s charakterem oborové didaktiky. Učební texty v podstatě obsahují vědecké poznatky, které prošly didaktickou transformací, aby byly pro žáky pochopitelné. Proto je nezbytné, aby měl autor učebního textu potřebné vědecké znalosti a byl schopen je upravit s ohledem na potřeby cílové skupiny. Reflektovat při tom musí věk žáků, jejich intelektové schopnosti a další specifika. Mimo to je učební text také zdrojem informací pro vyučujícího.
- Didaktická funkce: učitel ve výuce pracuje s učebními texty jako s didaktickým prostředkem. Vyučující využívá učební texty při prezentaci učiva, řízení vyučování a učení žáků atd.

Všechny výše uvedené funkce učebních textů je možné souhrnně označit jako didaktickou vybavenost. Je velmi důležité, aby byl učitel schopen zvolit vhodný učební text. Při výběru je nutné sledovat nejen obsah ale také strukturu. Učební text by měl obsahovat výkladovou složku, která by se měla skládat ze základního textu a textu objasňujícího. Dále by se zde měly objevit vzorové úlohy, které by seznámily žáky s tím, jak dané učivo aplikovat do praxe. V závěru jednotlivých tematických celků by mělo být uvedeno shrnutí poznatků a také

¹⁵ PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7. s. 126-127.

přehled poznatků. V některých případech je vhodné zařadit do učebního textu také doplňující materiály. Velmi důležitou složkou učebních textů je také obrazový materiál, který by měl vhodným způsobem dokreslovat verbální obsah. Obecně však platí, že by technické učební texty měli splňovat následující kritéria:¹⁶

- měly by být dostatečně odborné;
- měly by splňovat didaktické požadavky;
- text by měl být logicky strukturovaný;
- jazyková úprava textu by měla být na vysoké úrovni;
- texty by měly odpovídat psychologickým poznatkům v oblasti psychologie učení;
- estetické zpracování obsahu textu;
- text by měl reflektovat základní hygienické požadavky.

Učitel by si měl uvědomit, že práce s učebními texty může být pro výuku značným přínosem, ale práci s nimi je nutné dobře naplánovat. Měl by se zaměřit zejména na to, aby žáci v rámci výuky používali více smyslů současně. Je žádoucí, aby žáci s učebními texty aktivně pracovali, a ne ho pouze pročítali. Učební texty mohou kvalitu výuky do značné míry ovlivnit. Proto je nezbytné, aby byl učitel schopen zvolit vhodný učební text a efektivně ho do výuky zapojit. Přestože mohou být učební texty v tomto ohledu velmi efektivní je vždy nezbytné je kombinovat také s dalšími didaktickými prostředky.¹⁷

Z výše uvedených informací je zjevné, že jsou na učební texty kladeny značné nároky, protože musí být dostatečně odborné a při tom reflektovat didaktické principy. Učební texty by měly být dobře strukturované, text by měl být vhodným způsobem rozčleněn, nutné je volit vhodné typografické zpracování a zařadit do textu také obrazový materiál.¹⁸

3.1 Učebnice

Základní formou učebního textu jsou učebnice, které jsou také ve školách používány nejčastěji. Maňák charakterizuje učebnice následujícím způsobem: „*učební text přizpůsobený specifickým potřebám žáků podle typu školy, určitého vyučovacího předmětu a ročníku.*“¹⁹ Učebnice představují knižní formu učebního textu, která je koncipována s ohledem na

¹⁶ SVOBODA, E. a kol. *Kapitoly z odborných předmětů*. Praha: ČVUT, 2004. ISBN 80-01-02928-X.

¹⁷ PRŮCHA, J. *Přehled didaktiky*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0937-9. s. 147.

¹⁸ VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3357-9. s. 72.

¹⁹ MAŇÁK, J. *Výukové metody*. 1. vyd. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5. s. 129.

kutikulární dokumenty. Informace, které jsou v učebnicích obsaženy, jsou zpracovány s ohledem na didaktické principy. Učebnice plní podle Průchy dvě základní funkce – didaktickou a organizační. V rámci didaktické funkce jsou učebnice vnímány jako prostředek umožňující zprostředkovat žákům potřebné učivo a pomoci jim ho si osvojit. V rámci organizační funkce pomáhají učebnice vyučujícímu při plánování výuky. Mimo tyto dvě základní funkce mohou učebnice plnit také další sekundární funkce, jako je motivace žáků k učení, kontrola nebo sebekontrola při procesu učení. Učebnice tedy hrají v rámci výchovně-vzdělávacího procesu velmi důležitou roli jak pro učitele tak pro žáky. V případě žáků se jedná o důležitý informační zdroj. Hraje pro ně významnou roli zejména v rámci domácí přípravy. V případě učitele jsou učebnice využívány zejména při plánování a přípravě výuky.²⁰

Učebnice jsou složeny ze dvou základních složek – textové a mimo textové. Nejčastěji v učebnicích převažuje textová složka, která zahrnuje procesuální a orientační aparát. Procesuální aparát obsahuje učivo, které je v učebnici prezentováno. Procesuální aparát by měl být dobře strukturován, aby bylo zajištěno vzájemné logické propojení informací. Důležité také je, aby byly informace srozumitelné a pochopitelné pro danou cílovou skupinu. Orientační aparát představuje zejména grafickou úpravu učebnice. Zahrnuje zejména nadpisy, grafické symboly, popisky. Aby byla učebnice schopna plnit svou didaktickou funkci, není možné, aby obsahovala pouze text. Mímotextová část učebnice usnadňuje žákům pochopení učiva a jeho následné osvojení. Text doplněný dalším materiálem je pro žáky zajímavější a přístupnější. Texty by měl být doplněn obrázky, grafy, mapami atd.²¹

3.2 Pracovní sešity

Na pracovní sešity je často nahlíženo jako na doplněk k učebnici. Zatlková a Sovišová uvádí, že je pro pracovní list charakteristické uspořádání učiva do základních bodů. Nemůžeme tedy na něj nahlížet jako na významný zdroj informací. Pracovní sešit obsahuje úlohy, úkoly a cvičení, která mají motivační, aktivizační a kontrolní funkci. Pracovní sešit slouží primárně k procvičování učiva. K procvičování při tom dochází buď přímo ve vyučovací hodině pod vedením vyučujícího nebo samostatně doma. Práce s pracovním sešitem je používána také za účelem motivace a aktivizace žáků. Mimo to je pracovní sešit využíván k získání zpětné vazby. Prostřednictvím jednotlivých cvičení si učitel ověřuje, zda si žáci učivo osvojili. Díky tomu

²⁰ PRŮCHA, J. *Učebnice: teorie, výzkum a potřeby praxe*. In: MAŇÁK, J. a KLAPKO, D. (eds.) *Učebnice pod lupou*. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-124-3. s. 10.

²¹ ZORMANOVÁ, L. *Obecná didaktika, pro studium a praxi*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4590-9. s. 46.

zjišťuje, zda byl výchovně-vzdělávací proces úspěšný a zda zvolil správný postup. Na základě zpětné vazby pak vyučující plánuje další postup.²²

Pracovní sešit nemusí kopírovat strukturu učebnice. Velmi důležité je, aby měl vhodnou strukturu a respektoval didaktické principy. Jednotlivá cvičení a úkoly musí být zpracována tak, aby byla pro žáky zajímavá a motivovat žáky k zamyšlení nad probíranými tématy. Velmi důležité je, aby byla cvičení a úkoly formulovány tak, aby odpovídala konkrétním výukovým cílům. Otázky by měly být formulovány jasně a srozumitelně. V případě pracovního sešitu hraje zcela zásadní roli mimotextová složka. Významnou roli hraje také grafické zpracování jednotlivých cvičení a úkolů. Vhodné je používat různé grafické prvky, jako jsou schémata, ilustrace a obrázky.²³

3.3 Pracovní listy

Podobně jako v případě pracovního sešitu také pracovní listy slouží jako doplňkový didaktický materiál. Hlavním cílem práce s pracovními listy je poskytnout žákům pomoc při zapamatování probíraného učiva. Pracovní listy mají značný význam při motivaci žáků k samostatné činnosti. Žáci mají jejich prostřednictvím možnost podívat se na probírané učivo z nového úhlu pohledu a najít nové souvislosti. Při práci s pracovními listy si žáci k učivu vytvářejí osobní vztah a je tak pro ně jednodušší si ho osvojit. Důvodem je skutečnost, že jsou do pracovních listů zařazovány také otázky na vlastní názory žáků. Mimo to jsou pracovní listy využívány také k rozvoji klíčových kompetencí, protože jejich prostřednictvím se žáci učí řešit problémy, rozvíjena je kreativita žáků a je podporována jejich zvědavost. V případě, že jsou pracovní listy využívány v rámci skupinové práce, jsou rozvíjeny také sociální dovednosti žáků.²⁴

Pracovní listy obsahují cvičení a úkoly, které jsou určeny primárně pro samostatnou práci žáků. Pracovní listy by tedy měly být připraveny takovým způsobem, aby si do nich mohli žáci zapisovat své myšlenky. Pouze tak je možné dosáhnout požadovaného efektu. Žáci se tak mohou vrátit k učivu, které bylo probráno a zamyslet se nad jeho obsahem. Pracovní listy slouží také učitelům, kteří je v rámci výuky využívají jako didaktický prostředek. Prostřednictvím pracovního listu může učitel předávat žákům učivo, protože část pracovních listů může obsahovat texty prezentující vybraná témata. Je však nutné, aby byla tato část velmi dobře

²² ZAŤKOVÁ, M. a SOVIŠOVÁ, M. *Pracovní listy a zošity vo vyučovaní geografii – účinný prostriedok samostatnej učebnej činnosti žiakov*. Geografia, 1994, roč. 2, č. 4, s. 126.

²³ PRŮCHA, J. *Přehled didaktiky*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0937-9. s. 147.

²⁴ PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0872-3, s. 102.

zpracována a aby k němu byla vytvořena cvičení. Dále může vyučující využít pracovní listy k otevření diskuse a zjištění subjektivních názorů žáků. Pro žáky je často náročné hovořit o některých tématech. Jejich názory je pak možné zjistit prostřednictvím cvičení a otázek v pracovních listech. Pro žáky je totiž často snazší své názory napsat. Učitel tak může získat mnoho významných informací, se kterými může poté pracovat v rámci výuky.²⁵

Výhodou pracovních listů je skutečnost, že je s nimi možné pracovat v podstatě ve všech fázích výuky. Nejčastěji jsou pracovní listy využívány za účelem zafixování učiva nebo k opakování probraného učiva. Pracovní listy jsou však velmi efektivní při motivaci a aktivizaci žáků, protože je jejich prostřednictvím možné vzbudit u žáků zájem o dané téma. Vyučující mohou využívat pracovní listy jako doplňkový zdroj informací k probíranému tématu. Jejich prostřednictvím se totiž žáci mohou zamyslet nad daným tématem, utřídit si myšlenky nebo proniknout více do hloubky probíraného tématu. Obecně je tedy možné říci, že pracovní listy plní podobné funkce jako učebnice a pracovní sešity. Jedná se o následující funkce – motivace, aktivizace, poznávání, upevňování učiva, kontrola, koordinace, systematizace a výchovně orientační funkce.²⁶

Pracovní listy jsou založeny na kombinaci informačních textů a souboru úkolů, cvičení a úloh. Důraz je při tom kladen na cvičení, která se mohou vztahovat k danému textu nebo k učivu, které bylo ve výuce probíráno. Při přípravě těchto cvičení je nutné vycházet z didaktických principů. Každé cvičení by mělo obsahovat zadání, popis povolených pomůcek a způsob hodnocení. Zadání by mělo obsahovat jasné pokyny, jak by měl žák při řešení úkolu postupovat. Důraz by měl být kladen na to, aby bylo zadání srozumitelné, jasné a jednoznačné. Vhodné je vyjmenovat, s jakými pomůckami mohou žáci při řešení jednotlivých úkolů pracovat. Jedná se například o kalkulačku, slovník nebo pravítka. Důležité je, aby byla v pracovních listech vymezena také kritéria pro hodnocení jednotlivých úkolů. V případě, že se jedná o pracovní listy určené k samostudiu, se kterými není dále pracováno ve výuce, je nutné uvést v pracovním listu také klíč k řešení.²⁷

4. Příprava učebních textů

Příprava učebních textů je velice náročný proces. Zcela zásadní roli při něm hraje stanovení vzdělávacích cílů, ke kterým budou učební texty směřovat. Nezbytné je také vycházet

²⁵ PRŮCHA, J. *Učebnice: teorie a analýzy edukačního média. Příručka pro studenty, učitele, autory učebnic a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-49-4, s. 32.

²⁶ KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2010. ISBN 80-7178-235-X. s. 346.

²⁷ PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4. s. 16.

z toho, jaké funkce plní jednotlivé typy učebních textů. Učebnice totiž plní jiné funkce než pracovní sešity a pracovní listy. Vždy je při přípravě učebních textů nutné vycházet z didaktických principů, které reflektují specifika výchovně-vzdělávacího procesu. S ohledem na skutečnost, že v rámci přípravy učebních textů dochází k didaktické transformaci učiva, je nutné vycházet z následujících předpokladů:²⁸

- při tvorbě učebního textu je nutné respektovat potřeby a schopnosti žáků;
- učební text by měl mít jasně stanovené vzdělávací cíle, které by měli žáci znát;
- učivo by mělo reflektovat klíčové a odborné kompetence, které si mají žáci osvojit;
- učivo by mělo být prezentováno postupně, aby si měli žáci čas na jeho osvojení;
- učivo je nutné uspořádat logicky, aby na sebe jednotlivá témata navazovala;
- vzdělávací obsah je formulován s ohledem na kurikulární dokumenty;
- učivo je nutné prezentovat tak, aby byl obsah co nejvíce názorný;
- učební text je nutné připravit tak, aby žáka motivoval k dalšímu studiu (proniknout do hloubky tématu).

Při formulaci učebního textu je na počátku nezbytné jasně si stanovit úroveň náročnosti, která vychází zejména z charakteru cílové skupiny a kurikulárních dokumentů. S ohledem na úroveň náročnosti je formulován text a jednotlivá cvičení. Vždy je nutné myslet také na to, aby byl učební text zajímavý a žáky zaujal. Jednotlivá cvičení by měla být zábavná a různorodá. Cílem je totiž vzbudit u žáků zájem o sledované téma. V neposlední řadě je nutné myslet na to, že by měl obsah učebního textu reflektovat vzdělávací cíle.²⁹

Při přípravě pracovních listů je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost kvalitě jednotlivých cvičení a úloh. Jejich hlavním úkolem je pomoci žákům osvojit si učivo a ověřit, zda si ho skutečně osvojili. Důraz by měl být kladen na srozumitelnost zadání a přehlednost textu. Vhodné je používat jednoduché věty a důležité části textu zvýraznit například podtržením, ztučněním nebo barvami. Vhodné je řídit se následujícími pravidly:³⁰

- při formulaci cvičení respektujeme schopnosti žáků;
- cvičení očíslováme, aby byl text přehlednější a mohli jsme na jednotlivá cvičení odkázat;
- řadíme cvičení od jednodušších po složitější a od konkrétního k obecnému, aby si žáci mohli vyvodit vlastní závěry;

²⁸ PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0872-3. s. 108-109.

²⁹ KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2010. ISBN 80-7178-235-X. s. 322.

³⁰ PŮLPÁN, Z. *Základy sestavování a klasické vyhodnocování didaktických testů*. Hradec Králové: Nakladatelství Kotva, 1991. ISBN 80-900254-4-7. s. 40-42.

- cvičení by měla být založená na různých vzdělávacích metodách (důraz na různorodost), protože je nezbytné komplexně rozvíjet kompetence žáků a zaujmout je a udržet jejich pozornost;
- není vhodné zařazovat do pracovních listů vícečetné otázky a při formulaci zadání nepoužívat dvojitý zápor.

Při přípravě učebních textů je nezbytné věnovat pozornost také jazykové stránce textů. V textu by neměly objevovat gramatické chyby. Nezbytné je volit jazyk, který je pro cílovou skupinu vhodný. Autor by tedy měl používat odbornou terminologii, na kterou jsou žáci zvyklí. Pokud používáme odborné pojmy, je vhodné zařadit také slovníček. Pozornost je nutné věnovat také stylistice textu, která by měla být pro čtenáře atraktivní.³¹ Grafická úroveň textu je také velmi důležitá. Vycházet je z tohoto hlediska možné z normy č. ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory nebo psaných strojem.³² Zde jsou uvedeny zásady pro volbu vhodného typu a velikosti písma a umístění a umístění grafických prvků, jako jsou obrázky, grafy nebo mapy. Podle Maňáka a Knechta je nutné zaměřit se na celkovou kompozici textu. Důraz by měl být kladen na rozdělení textu do jednotlivých na sebe navazujících kapitol, které by reflektovaly konkrétní témata. Součástí textu by měl být také orientační aparát, obsah, anotace, bibliografické údaje, použitá a doporučená literatura.³³

Při přípravě učebních textů bychom měli myslet také na ověření jeho kvality. Součástí procesu přípravy učebních textů by tedy měla být evaluace, která je založena na získávání zpětné vazby od žáků a učitelů. Cílem evaluace je dosáhnout maximální možné kvality učebního textu. Součástí procesu evaluace je stanovení kritérií, podle kterých bude kvalita ověřována. Sledována je zejména kvalita textu, logická návaznost jednotlivých kapitol, gramatická správnost, stylistická a grafická úprava. Úplně nejdůležitější je ale to, zda je učební text dobře využitelný ve výuce. Mezi základní kritéria řadí Průcha:³⁴

- soulad s kurikulárními dokumenty;
- odborná úroveň učebního textu;
- využitelnost učebního textu ve výuce (plánování výuky, řízení učebního procesu);

³¹ MAŇÁK, J. a KENCHT, P. (ed.). *Hodnocení učebnic*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-148-5. s. 52

³² ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory nebo psaných strojem. [online] Praha: Ústav pro jazyk český, Akademie věd České republiky, 2014. [cit. 2017-10-07]. Dostupné z: <http://www.ujc.cas.cz/expertni-cinnost/csn016910/>

³³ MAŇÁK, J. a KENCHT, P. (ed.). *Hodnocení učebnic*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-148-5. s. 11-21.

³⁴ PRŮCHA, J. *Učebnice: teorie a analýzy edukačního média. Příručka pro studenty, učitele, autory učebnic a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-49-4, s. 32.

- schopnost motivovat žáky k učení a aktivizovat je;
- soulad obsahu a rozsahu učebního textu s potřebami žáků;
- přehlednost a srozumitelnost učebního textu;
- rozmanitost a atraktivita cvičení a úkolů;
- kvalita zpracování učebního textu – obsahu, obrazový materiál, doplňkový materiál;
- dostupnost učebního textu (cena, distribuce).

Evaluace by měla probíhat průběžně a měla by být založena na systematickém shromažďování zpětné vazby. Evaluaci je vhodné realizovat před vlastním vydáním učebního textu, kdy je možné zařadit autodiagnostiku. V této fázi je vybrána část učebního textu předložena reprezentativnímu vzorku. Čtenáři pak text hodnotí pomocí hodnotící škály. Dále je možné realizovat až po vydání učebního textu přímo v praxi. V rámci tohoto typu evaluace je pracováno se zpětnou vazbou přímo od žáků a učitelů, kteří text v praxi využívají. Většinou jsou za účelem evaluace realizovány s dotazníky a rozhovory.³⁵

5. Charakteristika studijního oboru – Malíř – lakýrník 39-41-H/01

Studijní obor Malíř-lakýrník má v České republice dlouholetou tradici. Jedná se o střední vzdělání zakončené získáním výučního listu. Absolventi tohoto studijního oboru mají možnost uplatnit se ve stavebnictví nebo strojírenství. Absolventi mohou pracovat na pracovní pozici malíř, tapetář, lakýrník nebo natěrač. Mohou se věnovat úpravám interiérů, exteriérů ale i při výrobě strojírenských výrobků. Tento studijní obor je možné studovat v denní formě po dobu 3 let nebo ve zkrácené formě v případě absolventů maturitních oborů v denním studiu po dobu 1 až 1 a půl roku. V případě dálkového studia je možné studovat maximálně o 1 rok déle než je denní forma studia.³⁶

V rámci studia si žáci osvojují klíčové a odborné kompetence a vzdělávají se v oblasti jazykového vzdělávání a komunikace, matematice, společenských věd, přírodních věd, estetiky, zdraví, informačních a komunikačních technologií, ekonomii a odborném vzdělávání. V rámci odborného vzdělávání se zaměřují na čtení a kreslení stavebních a strojírenských výkresů, poznávání klasických a nových malířských, lakýrnických a natěračských materiálů, pracovními postupy a technologiemi při práci natěrače a lakýrníka. Pozornost je věnována malířským

³⁵ MAŇÁK, J. a KENCHT, P. (ed.). *Hodnocení učebnic*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-148-5. s. 67-68.

³⁶ *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník*. [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2018. [cit. 5. 8. 2021]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203941H01%20Malir%20a%20lakyrnik.pdf>

pracím, tapetářským pracím a lakýrnickým pracím. Cílem je, aby si žáci osvojili potřebné dovednosti. Žáci si postupně osvojují vědomosti a dovednosti nutné k zvládnutí samostatné práce od zpracování podkladů po dokončení jednotlivých prací. Mezi odborné kompetence, které si mají žáci daného studijního programu osvojit patří:³⁷

- provádět přípravné práce:
 - čtení technické dokumentace;
 - příprava pracoviště;
 - volba vhodného systému nátěru a výpočet spotřeby materiálu;
 - volba pracovních pomůcek;
 - posouzení pracovních podmínek;
 - práce s technickými a materiálními normami;
 - zpracování rozpočtu;
 - kontrola kvality práce.
- provádět odborné malířské, tapetářské, lakýrnické a natěračské práce ve stavebnictví:
 - navrhovat barevné řešení interiéru nebo fasády;
 - volit vhodný materiál;
 - volit vhodný pracovní postup a technologie;
 - příprava pracovních podkladů, materiálu;
 - nanášení nátěrové hmoty pomocí různých technik;
 - aplikovat tapetu.
- provádět odborné lakýrnické práce ve strojírenství:
 - navrhovat barevné řešení výrobku;
 - volit vhodný materiál;
 - volit vhodný pracovní postup a technologie;
 - příprava pracovních podkladů, materiálu;
 - nanášení nátěrové hmoty pomocí různých technik;
 - oprava laků;
 - aplikace nátěru, který má specifické vlastnosti;
 - obsluha zařízení či linky na úpravu povrchu výrobku.
- při práci dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví;
 - chápat význam bezpečnosti práce;

³⁷ *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník.* [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2018. [cit. 5. 8. 2021]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203941H01%20Malir%20a%20lakyrnik.pdf>

- dodržovat zásady bezpečnosti práce a zásad ochrany zdraví;
- osvojit si zásady a návyky spojené s bezpečností práce a s ochranou zdraví;
- péče o zdraví pracovníků;
- znát základní pravidla pro poskytování první pomoci.
- usilovat o maximální kvalitu odvedené práce;
 - chápat význam kvality práce pro konkurenceschopnost;
 - dodržovat předpisy a normy v oblasti kvality práce;
 - dodržovat parametry související se zajištěním kvality procesů;
 - zohlednit požadavky klienta.
- chovat se ekonomicky a v souladu s trvale udržitelným rozvoje:
 - znát účel své práce a její hodnotu;
 - zvažovat při plánování činnosti náklady, výnosy, zisk;
 - zvažovat při plánování vliv své činnosti na životní prostředí;
 - efektivně nakládat s materiály.

V rámcovém vzdělávacím programu je doporučeno, aby bylo věnováno odbornému vzdělávání 50 vyučovacích hodin týdně. Konkrétně odborné vzdělávání zahrnuje čtyři tematické okruhy, jejichž časová dotace činí:³⁸

- Technické zobrazování – 2 hodiny
- Materiály – 3 hodiny
- Lakýrnické a natěračské práce – 20 hodin
- Profilující obsahové okruhy – 25 hodin

Profilujícími předměty jsou myšleny obsahové okruhy, které umožňují školám realizovat předem připravený vzdělávací záměr. Školy mohou tyto okruhy využít k tomu, aby se více profilyovaly a přilákaly tak určitý okruh zájemců o studium. Mezi profilující obsahové okruhy patří malířské práce, tapetářské práce a lakýrnické práce v průmyslu. V případě prvních dvou uvedených oblastí se škola zaměřuje spíše na stavební průmysl. Poslední uvedený kruh je primárně určen pro oblast strojírenskou.³⁹

³⁸ *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník.* [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2018. [cit. 5. 8. 2021]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203941H01%20Malir%20a%20lakyrnik.pdf>

³⁹ *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník.* [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2018. [cit. 5. 8. 2021]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203941H01%20Malir%20a%20lakyrnik.pdf>

V rámcovém vzdělávacím programu je doporučeno, aby bylo v rámci výuky věnováno 1 120 hodin teoretické výuce a 1 440 hodin praktické výuce. Praktická výuka je realizována formou odborného výcviku v rozsahu minimálně 35 hodin týdně. Teoretická část výuky je tedy zastoupena z 36,5 % a praktická z 47 %. Zbytek je tvořen disponibilními hodinami. Důraz je tedy v tomto případě kladen na praktickou výuku, která je pro výkon daného řemesla základem. Praktická výuka by podle RVP měla probíhat ve specializovaných učebnách, které budou odpovídajícím způsobem vybaveny. V rámci praktické výuky se žáci zaměřují zejména na natěračské a lakýrnické práce a také na profilující obsahové okruhy. Praktická výuka probíhá pod vedením mistrů odborného výcviku, kteří jsou kvalifikovanými pedagogy se znalosti daného řemesla. Žáci se v rámci odborného výcviku mimo jiné učí také základní principy bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Důraz je kladen na osvojení praktických dovedností. Ty však musí být podloženy teoretickým základem, který žáci získávají v rámci výuky odborných předmětů.⁴⁰

Praktická část

Praktická část práce bude obsahovat návrh pracovních listů pro studijní obor Malíř – Lakýrník, které se budou zaměřovat na dekorativní techniky. V úvodu praktické části práce bude popsán cíl práce a bude zde popsán způsob, kterým bude těchto cílů dosaženo. Následně bude popsáno, jak bylo při přípravě pracovních listů postupováno. Bude zde uvedeno, jakým tématům je v pracovních listech věnována pozornost, jaké jsou cíle pracovních listů a jak jsou pracovní listy strukturovány. V samostatné kapitole pak budou pracovní listy, které byly v rámci přípravy práce vytvořeny. V poslední kapitole budou uvedeny výsledky testování pracovních listů přímo v praxi.

6. Cíle a metodologie

Hlavním cílem předložené práce je navrhnout a vypracovat nové didakticko-odborné materiály, které budou využívány pro výuku v odborném výcviku. Konkrétně se bude jednat o pracovní listy zaměřené na výuku dekorativních technik v rámci vzdělávacího oboru Malíř – Lakýrník 39-41-H/01. Cílem je prostřednictvím těchto pracovních listů zefektivnit vyučovací proces a pomoci tak žákům osvojit si a zafixovat si požadované učivo. Pracovní listy budou sloužit jak žákům tak vyučujícím. V případě žáků budou pracovní listy využívány jako zdroj

⁴⁰ *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník.* [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2018. [cit. 5. 8. 2021]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203941H01%20Malir%20a%20lakyrnik.pdf>

informací o jednotlivých tématech a prostředek k zopakování probíraného učiva. Učitelé budou mít možnost využívat pracovní listy jako prostředek k motivaci a aktivizaci žáků, k zatraktivnění výuky a ke kontrole toho, zda si žáci učivo skutečně osvojili. S ohledem na výše uvedený hlavní cíl práce byly formulovány také dílčí cíle, které jsou následující:

- analyzovat kurikulární dokumenty, které se týkají studijního oboru malíř – lakýrník;
- připravit pracovní listy zaměřené na dekorativní techniky ve studijním oboru malíř – lakýrník;
- ověřit kvalitu připravených materiálů v rámci výuky a získání zpětné vazby prostřednictvím dotazníkového šetření mezi žáky a rozhorů s učiteli.

Za účelem výše uvedených cílů bude postupováno v souladu se zásadami, které byly popsány v teoretické části práce v kapitole č. 4 Příprava učebních textů. Vlastní proces přípravy pracovních listů je možné popsat prostřednictvím následujících bodů:

- nastudování odborné literatury, která se věnuje obecné didaktice, didaktické odborného výcviku a didaktice odborných předmětů a tvorbě učebních textů;
- prostudování a analýza kurikulárních dokumentů, které se týkají studijního oboru malíř – lakýrník (Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník a školní vzdělávací program vybrané školy);
- příprava pracovních listů, které se zaměřují na dekorativní techniky pro žáky studijního oboru malíř – lakýrník na základě analýzy kurikulárních dokumentů a učebnic;
- vyzkoušení pracovních listů přímo ve výuce odborných předmětů za účelem evaluace kvality studijního materiálu a získání zpětné vazby prostřednictvím dotazníkového šetření a rozhovorů.

7. Pracovní listy

Tato kapitola bude obsahovat pracovní listy, které byly v rámci přípravy předložené práce vytvořeny. Jedná se o pracovní listy s tematickou dekorativní techniky určené žákům studijního oboru – Malíř – lakýrník 39-41-H/01. Za účelem přípravy pracovních listů byl prostudován Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník a Školní vzdělávací program Švehlovy střední školy Polytechnické v Prostějově. V rámcovém vzdělávacím programu je učivo zaměřené na dekorativní techniky zařazeno do jednoho z profilových obsahových okruhů. Konkrétně se jedná o okruh malířské práce. Součástí tohoto

okruhu je učivo nazvané Dekorativní malířské techniky. Žáci by měli být po prostudování tohoto učiva popsat dekorativní malířské techniky, možnosti jejich využití a způsoby jejich provedení. Měli by být schopni aplikovat jednotlivé dekorativní malířské techniky v praxi.⁴¹ Pokud se zaměříme na Školní vzdělávací program Švehlovy střední školy Polytechnické v Prostějově zjistíme, že je toto téma zařazeno do vyučovacího předmětu Technologie. Do tohoto předmětu je zařazeno učivo pod názvem Dekorativní malířské techniky, kterým je věnováno 15 vyučovacích hodin v prvním ročníku. Jsou zde také uvedeny jednotlivé dekorativní malířské techniky, kterým je v rámci výuky věnována pozornost. Je zde uvedeno osm základních technik. Danému tématu je pozornost věnována také v rámci odborného výcviku, kdy si žáci osvojují jednotlivé techniky. Danému tématu se věnují 35 vyučovacích hodin. Žáci si osvojují následující dovednosti:⁴²

- připravit podklad pro dekorativní techniky;
- vyrobit jednoduché šablony;
- aplikovat jednotlivé malířské dekorativní techniky;
- ošetřit nářadí a další pomůcky.

Pro účely pracovních listů byly zvoleny moderní dekorativní techniky, které ve školním vzdělávacím programu uvedeny. Důvodem je snaha rozšířit učivo o dekorativní techniky, které jsou v současné době moderní a ze strany zákazníků žádané. S ohledem na skutečnost, že se jedná v podstatě o rozšiřující učivo je využití pracovních listů v tomto případě dle mého názoru vhodné. Pro účely práce bylo zvoleno 5 dekorativních technik, které budou v pracovních listech popsány. Cílem je, aby se žáci seznámili s danou dekorativní technikou, znali způsob přípravy podkladů a postup aplikace a věděli, jaký materiál a nářadí je při aplikaci používán.

Pracovní listy budou připraveny v souladu se základními didaktickými principy popsanými v kapitole č. 2.1 Didaktické principy. Cílem je připravit učební materiál, který by mohl být využit ve výuce nebo při samostudiu. Nejedná se tedy o učebnici obsahující veškeré informace o tématu, kterému je věnována pozornost. Vlastní obsah pracovních listů byl připraven s ohledem na principy, které byly uvedeny v kapitole č. 4. Příprava učebních textů. Vlastní učební text bude zahrnovat úvod, který obsahuje základní informace o pracovních

⁴¹ *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník*. [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2018. [cit. 5. 4. 2019]. Dostupné z:

<http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203941H01%20Malir%20a%20lakyrnik.pdf>

⁴² *Školní vzdělávací program Švehlova SŠ Polytechnická v Prostějově*. [online]. Prostějov: Švehlova SŠ Polytechnická v Prostějově, 2018. [cit. 5. 4. 2019]. Dostupné z: https://www.svehlova.cz/wp-content/uploads/2019/11/svp_malir_a_lakyrnik_zkracene_studium_compressed.pdf

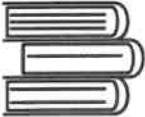

listech. Budou zde uvedeny informace o cílech a obsahu učebního textu a také o tom, jak by měl žák s pracovními listy pracovat. Je zde uvedeno také vysvětlení piktogramů, které jsou v pracovních listech používány. Dále zde bude 5 pracovních listů, které budou věnovány jednotlivým dekorativním technikám. V každém pracovním listu budou základní informace o dané dekorativní technice. Bude zde popsáno, jak připravit podklad, jak postupovat při aplikaci a jaké materiály a nářadí použít. V druhé části pracovního listu budou obsažena cvičení, která budou ověřovat znalosti žáků. Cvičení budou formulována tak, aby byla pro žáky zajímavá.

Úvodní slovo

Vážení žáci,

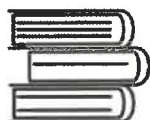
do rukou se Vám dostal studijní text, jehož cílem je uvést Vás do problematiky dekorativních technik. Cílem tohoto textu je pomoci Vám získat a osvojit si základní informace v oblasti dekorativních technik. Nejedná se však o klasickou učebnici, která obsahuje pouze informace k jednotlivým tématům, ale o pracovní listy. Tyto pracovní listy jsou koncipovány tak, aby Vám poskytly základní informace k probíraným tématům a abyste si pomocí jednotlivých cvičení a úkolů mohli vyzkoušet, zda jste učivo pochopili. Cvičení a úkoly Vám pomohou lépe si zapamatovat potřebné informace. Hlavním cílem pracovních listů je pomoci Vám zvládnout učivo.

Každý pracovní list je věnován jedné dekorativní technice. Na jeho úvodu najdete vždy informace o obsahu lekce a studijním cíli. Je zde také uvedeno, kolik času budete na zvládnutí lekce potřebovat. Pracovní list je vždy rozdělen na dvě části – teoretické a praktické. Teoretická část obsahuje informace, které je nezbytné pro zvládnutí dané dekorativní techniky znát. Dekorativní technika je zde krátce popsána a následně jsou zde uvedeny informace o pracovním postupu. Je zde uvedeno také nářadí, které budete pro práci potřebovat. Informace jsou při tom prezentovány ve zkrácené podobě, aby nebyl problém je pochopit. Mimo to je text doprovázen obrazovým materiálem, aby byly informace lépe pochopitelné. Praktická část pracovních listů obsahuje úkoly a cvičení, která slouží k vyzkoušení Vašich znalostí. V závěru bych Vám chtěl popřát, aby pro Vás byla práce s předloženým textem zajímavá a aby Vám pomohla zvládnout studium.

<u>Piktogramy:</u>			
	Obsah lekce		Nářadí
	Studijní cíle		Materiál
	Časová dotace		Pracovní postup

Dekorativní technika Perla

Obsah lekce:

- charakteristika dekorativní techniky Perla
- příprava povrchu a postup aplikace
- popis potřebného nářadí a materiálu

Studijní cíle:

- žák popíše dekorativní techniku Perla
- žák popíše proces přípravy povrchu a aplikace
- žák vyjmenuje potřebné nářadí a materiál

Časová dotace: 120 min

Teoretická část

CHARAKTERISTIKA DEKORATIVNÍ TECHNIKY

Za pomoci dekorativní techniky Perla je možné získat stejnoměrně uspořádanou strukturu, skrze kterou prosvítají drobné třpytky. Tyto třpytky vytvářejí na povrchu efekt perleti. Povrch upravená touto technikou je velmi odolný a hodí se proto na silně zatížené povrchy.

Zdroj: <https://www.iub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravu/techniky/decor-mica-perla>

	<p>NÁŘADÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • hladítko nerez • špachtle nerez • bruska a brusný papír • malířský váleček • váleček „flock“ • dekorační váleček 		<p>MATERIÁL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disperzní sěrkový tmel • Akrylátový základní nátěr a plastifikátor • Latexová malířská barva • Dekoratívni gel Perla
---	--	---	--

Pracovní postup

Postup při přípravě povrchu

Dekorační techniku je možné použít pouze na pevném, suchém povrchu, který je bez mastných skvrn a nečistot. V případě potřeby je tedy nezbytné povrch vyrovnat pomocí tmelu a zbrúšení. Nutné je také použít penetraci.

Postup aplikace

<p>Podbarvení Pomocí válečku „flock“ je nanášena bílá matná latexová malířská barva. Případně je možné využít jinou barvu. Je však nutné, aby byla o 3 odstíny světlejší než dekorativní gel Perla. Důraz je kladen na to, aby byl povrch hladký a před nanášením gelu dostatečně suchý (4-6 hod).</p>	
<p>Nanášeni Dekoratívniho gelu Válečkem nanášeme dekorativní gel Perla, který je podle potřeby naředěn (max. 5 %). Nanášená vrstva je 0,2 až 0,5 mm.</p>	
<p>TIP Za účelem lepší omyvatelnosti je vhodné nanést ještě jednu vrstvu dekorativního gelu s jiným odstínem. Vhodné je pracovat ve dvou – jeden pracovník nanášá gel válečkem a druhý tvoří dekoračním válečkem.</p>	

Zdroj: <https://www.iub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-mica-perla>

Návod na youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=H3IXCkLTUuo>

PRAKTICKÁ ČÁST

1. Charakterizujte dekorativní techniku Perla

2. Do jakých prostor byste doporučili dekorativní techniku Perla?

3. Jaké nářadí je využíváno v rámci dekorativní techniky Perla?
(uved'te alespoň 3 druhy nářadí)

- 1.
- 2.
- 3.

4. Seřad'te jednotlivé pracovní postupy tak, jak by měly jít po sobě

	Tvarujeme struktury dekoračním válečkem.	
	Válečkem nanese me dekorativní gel Perla.	
	Pomocí válečku „flock“ nanese me bílou matnou latexovou malířskou barvu	

5. Vyberte z nářadí níže váleček „flock“

Dekorativní technika Adam

Obsah lekce:

- charakteristika dekorativní techniky Adam
- příprava povrchu a postup aplikace
- popis potřebného nářadí a materiálu

Studijní cíle:

- žák popíše dekorativní techniku Adam
- žák popíše proces přípravy povrchu a aplikace
- žák vyjmenuje potřebné nářadí a materiál

Časová dotace: 120 min

Teoretická část

CHARAKTERISTIKA DEKORATIVNÍ TECHNIKY

Prostřednictvím přírodních motivů je možné dosáhnout přírodního vzhledu, který má ušlechtilý vzhled. Jedná se o velmi moderní, originální a pro zákazníka tedy velmi zajímavý dekor. Výhodou této dekorativní techniky je její schopnost vyhovět individuálním požadavkům klienta. Dekor dodává místnosti pocit luxusu.

Zdroj: <https://www.iub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-uprav/techniky/decor-adam-nivelin-d>

	NÁŘADÍ		MATERIÁL
	<ul style="list-style-type: none"> • špachtle nerez • benátské hladítko nerez zaoblené rohy • špachtle s dvojitým listem (45–60 cm) • mřížka výztužná • dekorační kartáč • zubová špachtle na lepidla (V zub, 1 - 2 mm) • štětec široký • houba viskózní 		<ul style="list-style-type: none"> • Silnovrství fasádní stěrkový tmel • Silikátová lazurovací barva

Pracovní postup

Postup při přípravě povrchu

Dekorační techniku je možné použít pouze na pevném, suchém povrchu, který je bez mastných skvrn a nečistot. V případě potřeby je tedy nezbytné povrch vyrovnat pomocí tmelu a zbroušení.

Postup aplikace

<p>Nanesení Nivelinu D a vložení mřížky Nivelin nanese benátským hladítkem na plochu 6 m² ve vrstvě 2 až 3 mm. Špachtlí s dvojitým listem vrstvu vyrovnáme tak, aby byla vrstva stejnoměrná. Následně po 10 až 15 minutách vtiskneme do Nivelinu výztužnou mřížku, kterou jsme si předem nastříhali. Mřížku okamžitě zahladíme.</p>		
<p>Tvorba struktura Povrch kolem mřížky tupijeme za pomoci dekorativního kartáče. Na ostatních plochách zubovou špachtlí tvoříme rovnými tahy strukturu. Mřížku poté odstraníme</p>		

Vyrovnání povrchu

Povrch z Nivelinu uhladíme hladítkem jemně vodorovnými tahy. Hladítko pokládáme na povrch naplocho.

Nanesení první vrstvy Antique

První vrstvu Antique vždy nanášíme na suchý povrch nejlépe po 24 až 48 hodinách od poslední úpravy. Okamžitě po nanesení barvu kruhovitým pohybem vytřeme viskózní houbičkou. Antieue a vodu je možné podle potřeby naředit v poměru maximálně 10 %.

Nanesení druhé vrstvy Antique

Druhou vrstvu nanášíme širokým štětcem. Povrch musí být zcela suchý. Vhodné je počkat 4 až 6 hodin. Stejně jako při nanášení první vrstvy barvu kruhovitým pohybem vytřeme viskózní houbičkou. Antique a vodu můžeme v tomto případě naředit maximálně na 5 %. Je možné použít i odlišný odstín barvy.

Zdroj: <https://www.iub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-uprav/techniky/decor-adam-nivelin-d>

Návod na youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=0kJdAG-tafg>

PRAKTICKÁ ČÁST

1. Pomocí jakých přivlastňovacích jmen byste charakterizovaly dekor Adam?

2. Jaké z níže uvedeného nářadí není v případě dekorativní techniky Adam využíváno?

	benátské hladítko nerez zaoblené rohy
	váleček „flock“
	dekorační kartáč

3. Popište, jakým způsobem připravit podklad pro dekorativní techniku Adam:

4. Popište způsob, kterým je tvořena struktura v případě dekorativní techniky Adam

5. Zodpovězte následující otázky:

Jaký materiál se v případě dekorativní techniky Adam používá?

Jakou špachtli použijete při nanášení Nivelinu?

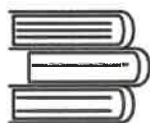
Kdy nanese první vrstvu Antique?

Jakým způsobem se nanáší vrstva Antique?

K čemu je využívána výztužná mřížka v rámci techniky Adam?

Dekorativní technika Beton look

Obsah lekce:

- charakteristika dekorativní techniky Beton look
- příprava povrchu a postup aplikace
- popis potřebného nářadí a materiálu

Studijní cíle:

- žák popíše dekorativní techniku Beton Look
- žák popíše proces přípravy povrchu a aplikace
- žák vyjmenuje potřebné nářadí a materiál

Časová dotace: 120 min

Teoretická část

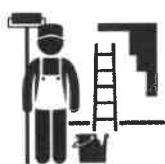
CHARAKTERISTIKA DEKORATIVNÍ TECHNIKY

Za pomoci dekorativní techniky Beton look je možné dosáhnout, aby měla stěna surový vzhled betonu, který je vhodný zejména pro minimalistický architektonický styl. Výhodou této techniky je také skutečnost, že je velmi mechanicky odolná a je tedy vhodná pro zatěžované povrchy. Na rozdíl od klasického betonu má tato úprava větší tepelný odpor a je pro bydlení příjemnější.

Zdroj: <https://www.iub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-beton-look>

	NÁŘADÍ		MATERIÁL
	<ul style="list-style-type: none"> • malířský váleček • špachtle nerez • benátské hladítko nerez (zaoblené rohy) • dekorační kartáč • dekorační kartáčový váleček • dekorační rukavice • viskózní houba • široký štětec 		<ul style="list-style-type: none"> • Univerzální nátěr pod dekorativní omítky • Dekorativní omítka pro nápodobu betonu • Silikátová malířská barva • Silikátová lazurovací barva

Pracovní postup

Postup při přípravě povrchu

Dekorační techniku je možné použít pouze na pevném, suchém povrchu, který je bez mastných skvrn a nečistot. V případě potřeby je tedy nezbytné povrch vyrovnat pomocí tmelu a zbrúšení.

Postup aplikace

Příprava a nanesení Beton Look

Hmotu zředíme s vodou – dobře promícháme. Necháme odstát a po 10 minutách opět promícháme. V případě potřeby je možné přidat vodu. Hmotu nanášíme benátským hladítkem ve vrstvě, která je trochu větší než tloušťka zrna. Povrch je nutné benátským hladítkem uhladit dlouhými tahy všemi směry.

Tvorba struktury

Ve chvíli, kdy je povrch trochu zavadlý (10 min) tvoříme strukturu pomocí dekorativního vlečku. Takto vzniklá struktura by neměla být větší než třetina celkového povrchu. Pokud chceme část performance zdůraznit, pracujeme s dekoračním kartáčkem.

<p>Vyrovnání povrchu Vstupující částěčky hmoty ometeme po 10 až 15 minutách. Celý povrch poté zahladíme benátským hladítkem. Strukturu je možné ještě upravovat dekoračním kartáčkem.</p>	
<p>Nanesení Bio Silice Suchý povrch po 24 hodinách nanášíme Bio Silici kruhovými pohyby dekorační rukavici. Okamžitě po nanesení Bio Silici vytřeme viskózní houbou. Cílem je vytvořit vzor, který je sotva znatelný. Bio Silici a vodu ředíme na 10 %.</p>	
<p>Nanesení Antique Na suchý povrch po 6 hodinách nanášíme Antique kruhovými pohyby dekorativní rukavici. Antique okamžitě po nanesení viskózní houbou vytřeme. C9lem je vytvořit vzor, který je sotva znatelný. Antique a voda jsou naředěny na 10 %. Pokud chceme získat vícevrstvý vzhled opakujeme nátěr poté co zaschne po 24 minutách.</p>	

Zdroj: <https://www.jub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravvy/techniky/decor-beton-look>

Návod na youtube: https://www.youtube.com/watch?v=M_Yfre4n2KM

PRAKTICKÁ ČÁST

1. Charakterizujte dekorativní techniku Beton Look

2. Jaký materiál je využíván v případě dekorativní techniky Beton look

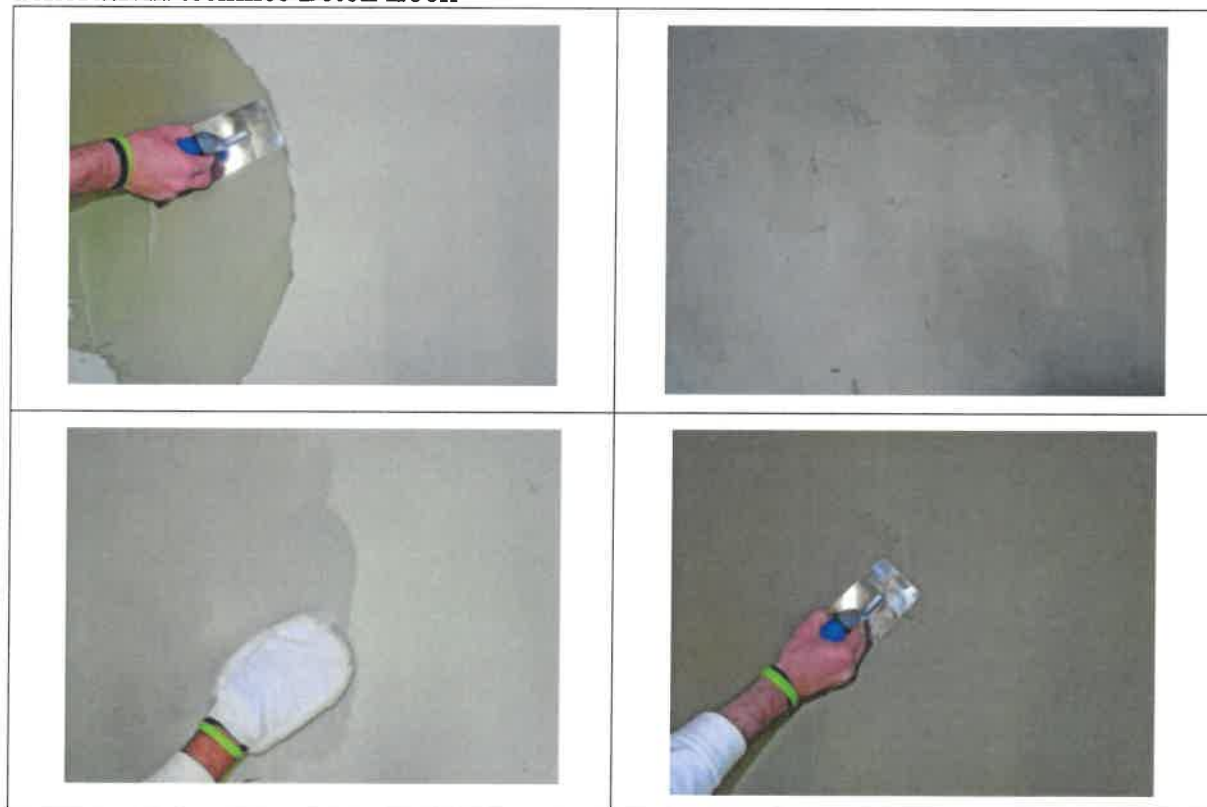
- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

3. Popište, jakým způsobem je v rámci dekorativní techniky Beton Look tvořena struktura

4. Seřad'te jednotlivé obrázky níže tak, aby odpovídaly pracovnímu postupu při dekorativní technice Beton Look

Dekorativní technika Rubín

Obsah lekce:

- charakteristika dekorativní techniky Rubín
- příprava povrchu a postup aplikace
- popis potřebného nářadí a materiálu

Studijní cíle:

- žák popíše dekorativní techniku Rubín
- žák popíše proces přípravy povrchu a aplikace
- žák vyjmenuje potřebné nářadí a materiál

Časová dotace: 120 min

Teoretická část

CHARAKTERISTIKA DEKORATIVNÍ TECHNIKY

Pro tuto dekorativní techniku je charakteristická hravost, která umožňuje vyniknout fantazii. Dekore reflektuje přírodní motivy a je velmi ušlechtilý a rafinovaný. Výhodou této techniky je možnost výběru různých odstínů, což umožňuje dosáhnout originálního vzhledu. Díky vysoké variabilitě je možné vyjít vstříc klientům a reflektovat nejmodernější trendy. Dekor dodává místnosti jedinečný charakter a pocit lehkosti.

Zdroj: <https://www.iub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-rubin-nivelin-d>

	NÁŘADÍ		MATERIÁL
	<ul style="list-style-type: none"> • špachtle nerez • benátské hladítko nerez (zaoblené rohy) • špachtle s dvojitým listem (45–60 cm) • dekorační kartáč • váleček malý nebo štětec široký • štětec kulatý • viskózní houba 		<ul style="list-style-type: none"> • Silikátový fasádní stěrkový tmel • Akrylátová fasádní metalická barva • Akrylátová vnitřní metalická barva

Pracovní postup

Postup při přípravě povrchu

Dekorační techniku je možné použít pouze na pevném, suchém povrchu, který je bez mastných skvrn a nečistot. V případě potřeby je tedy nezbytné povrch vyrovnat pomocí tmelu a zbroušení.

Postup aplikace

Nanesení Nivelinu

Nivelin nanášíme benátskou špachtlí ve vrstvě 2 až 4 mm. Vrstvu vyrovnáme pomocí špachtle s dvojitým listem. Cíle je zajistit, aby byla vrstva co nejvíce rovnoměrná.

Vytvoření struktury

Strukturu tvoříme po zaschnutí Nivelinu. Dekorační kartáč držíme vodorovně a drásáme povrch tak, abychom tvořili vodorovné vlnky o výšce 3 až 5 cm.

Vlnky jsou od sebe vzdáleny 50 cm (v úvahu bereme velikost plochy). Vlny se mohou větvit či tvořit obrazce. Vlny tupujeme pomocí dekorativního kartáče podél jedné nebo obou stran. Tím můžeme na volné části povrchu kruhy. Po 10 až 15 minutách vyrovnáme povrch pomocí Nivelinu. Vodorovnými pohyby povrch uhladíme hladítkem, které pokládáme naplocho.

Nanesení Acrylcoloru

V případě **hladké plochy** Acrylcolor nanášíme širokým štětcem nebo válečkem na suchý povrch. Po nanesení okamžitě barvu vytíráme kruhově

pomocí viskózní houbou. Cílem je, aby tahy udělané předtím štětcem nebo válečkem nebyly vidět. V případě, že se jedná o **strukturovaný povrch**, používá se kulatý štětec. Po nanesení je barvu nutné vytírat kruhovitě viskózní houbou, aby byly vytvořeny mlhavé přechody mezi barvami.

TIP

Pro lepší efekt je možné na plochu natřenou barvou Glamour nanést tónovací prostředek pomocí malého kulatého štětce.

Zdroj: <https://www.lub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-rubin-nivelin-d>

Návod na youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=zpSexmwU5hw>

PRAKTICKÁ ČÁST

1. Na jakém z níže uvedených obrázků je zobrazen dekor Rubin?

2. Popište, jakým způsobem je v rámci dekorativní techniky Rubin tvořena struktura

3. Jak se liší nanášení Acrylcoloru v případě hladkého a strukturovaného povrch?

4. Jaké nářadí je využíváno v případě dekorativní techniky Rubin?

5. Zodpovězte následující otázky:

Proč je na počátku této techniky využíván Nivelin?

Jak daleko by od sebe měly být jednotlivé vlny?

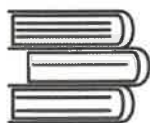
Jak správně držet dekorační kartáč při tvorbě struktury?

Proč je vytírána barva viskózní houbou při nanášení Acrylcoloru?

Jakým způsobem je možné zvýšit efekt dekoru Rubin?

Dekorativní technika Rust

Obsah lekce:

- charakteristika dekorativní techniky Rust
- příprava povrchu a postup aplikace
- popis potřebného náradí a materiálu

Studijní cíle:

- žák popíše dekorativní techniku Rust
- žák popíše proces přípravy povrchu a aplikace
- žák vyjmenuje potřebné náradí a materiál

Časová dotace: 120 min

Teoretická část

CHARAKTERISTIKA DEKORATIVNÍ TECHNIKY

Dekorativní technika Rust napodobuje přírodní motivy, které mají jedinečný vzhled a pro klienta jsou velmi atraktivní. Prostřednictvím této techniky je možné dosáhnout jedinečného ušlechtilého vzhledu. Místnost je díky němu zajímavá a dekor dodává místnosti pocit luxusu. Výhodou je možnost kombinace různých barev znamená vysokou variabilitu vzniklého dekoru. Je tak možné vyjít vstříc požadavkům klienta.

Zdroj: <https://www.iub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-rust-marmorin>

	NÁŘADÍ		MATERIÁL
	<ul style="list-style-type: none"> • hladítko nerez • špachtle nerez • bruska • brusný papír • malířský váleček • benátské hladítko nerez (zaoblené rohy) • hrubý pěnový váleček 		<ul style="list-style-type: none"> • Disperzní štěrkový tmel • Malířská barva • Dekorativní tmel Marmorin • Akrylátová antikoroziční varva

Pracovní postup

Postup při přípravě povrchu

Dekorační techniku je možné použít pouze na pevném, suchém povrchu, který je bez mastných skvrn a nečistot. V případě potřeby je tedy nezbytné povrch vyrovnat pomocí tmelu a zbrusnění. Povrch je nezbytné podbarvit 1 vrstvou metalické barvy.

Postup aplikace

<p>Nanesení Marmorinu Pomocí benátského hladítka lokálně krouživými pohyby nanese tenkou vrstvu Marmorinu (0,5 mm). Cílem je vytvořit efekt plasticity. Hladítko je položeno naplocho a příliš netlačíme.</p>		
<p>Vytvoření struktury Strukturu tvoříme pomocí krátkých jemných tahů hrubým pěnovým válečkem. Tahy jdou všemi směry, aby stopy válečku nebyly zjevné. Podle potřeby nanese další hmotu podle potřeby.</p>		

<p>Druhá vrstva Marmolitu Druhou vrstvu Marmolitu nanášíme lokálně pomocí hrubého pěnového válečku po 10 až 15 minutách.</p>	
<p>Nanášení Metalu Po 2 až 4 hodinách nanášíme v tenké vrstvě hrubým pěnovým válečkem Metal. Metal nanášíme krátkými jemnými tahy, které vedou všemi směry. Cílem je, aby stopy po válečku nebyly zřetelné a povrch nebyl úplně překrytý. Je nutné, aby na povrchu zůstaly skvrny.</p>	
<p>Nanesení třetí vrstvy Maemorinu Po 10 až 15 minutách nanášíme třetí vrstvu stejným způsobem, jako vrstvu první. Množství hmoty a míry překrytí povrchu je závislá na intenzitě vzhledu rzi, kterou klient požaduje.</p>	

Zdroj: <https://www.iub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-uprav/techniky/decor-rust-marmorin>

Návod na youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=H1hW7SWXSWw>

PRAKTICKÁ ČÁST

1. Pomocí jakých přivlastňovacích jmen byste charakterizovaly dekor Rust?

2. Do jakých prostor byste doporučili dekorativní techniku Rust?

3. Jaký materiál je využíván v případě dekorativní techniky Rust?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

4. Seřad'te jednotlivé pracovní postupy tak, jak by měly jít po sobě

	Nanesení třetí vrstvy Maemorinu	
	Vytvoření struktury	
	Nanesení Marmorinu	

5. K jednotlivým obrázkům přiřad'te popis pracovního postupu

Nanesení třetí vrstvy Maemorinu

Po 10 až 15 minutách nanášíme třetí vrstvu stejným způsobem, jako vrstvu první. Množství hmoty a míry překrytí povrchu je závislá na intenzitě vzhledu rzi, kterou klient požaduje.

Druhá vrstva Marmolitu

Druhou vrstvu Marmolitu nanášíme lokálně pomocí hrubého pěnového válečku po 10 až 15 minutách.

Nanášení Metalu

Po 2 až 4 hodinách nanášíme v tenké vrstvě hrubým pěnovým válečkem Metal. Metal nanášíme krátkými jemnými tahy, které vedou všemi směry. Cílem je, aby stopy po válečku nebyly zřetelné a povrch nebyl úplně překrytý. Je nutné, aby na povrchu zůstaly skvrny.

8. Ověření pracovních listů v praxi

V této kapitole bude popsáno, jakým způsobem byla realizována evaluace pracovních listů. Za tímto účelem bylo realizováno dotazníkové šetření mezi žáky, kteří pracovali s pracovními listy ve výuce, a proběhly rozhovory s učiteli. Cílem bylo získat zpětnou vazbu za účelem zkvalitnění pracovních listů.

8.1 Dotazníkové šetření mezi žáky

V rámci ověřování kvality pracovních listů bylo realizováno dotazníkové šetření mezi žáky vzdělávacího oboru Malíř – Lakýrník 39-41-H/01, kteří studují na Švehlově střední škole Polytechnické v Prostějově. Tito žáci měli možnost pracovat ve škole s pracovními listy a následně je ohodnotit. Dotazníkového šetření se účastnilo celkem 25 žáků ve věku od 16 do 17 let. Žáci s vybranými pracovními listy pracovali v rámci výuky a následně měli za úkol vypracovat jednotlivá cvičení doma. V následující hodině žáci vyplnili hodnotící dotazník, který se skládá z 10 otázek. V rámci dotazníku byla žákům předkládána tvrzení, se kterými buď souhlasili nebo ne. Za účelem hodnocení měli využít škálu od 1 do 5, kde 1 znamenalo zcela souhlasím a 5 zcela nesouhlasím.

Pracovní listy byly žáky hodnoceny pozitivně. Podle názoru většiny žáků jsou pracovní listy přehledné. Žáci následně hodnotili jednotlivé části pracovních listů. Teoretická část byla podle žáků zpracována dobře. Texty byly podle jejich názoru srozumitelné a žáci neměli s jejich pochopením problémy. V obou případech s tvrzením většina dotazovaných žáků souhlasila. Také praktická část byla hodnocena v celku pozitivně. Zadání jednotlivých cvičení byla napsána srozumitelně a samotná cvičení nebyla příliš náročná. Je tedy zjevné, že jednotlivá cvičení byla zvolena dobře. Grafické zpracování pracovních listů bylo sice poměrně dobré, ale ve srovnání s hodnocením ostatních oblastí, nebylo hodnoceno až tak pozitivně. V rámci úpravy pracovních listů je tedy vhodné zaměřit se na lepší grafickou úpravu pracovních listů. Na druhou stranu je nutné mít na mysli, že pracovní listy musí být vytvořeny tak, aby je mohl učitel vytisknout ve více kopiích a rozdat žáků. Pokud by byly pracovní listy příliš graficky rozpracované, bylo by jejich vtištění drahé. Stejným způsobem bylo hodnoceno také to, zda pracovní listy pomohly žákům pochopit jednotlivé dekorativní techniky. Žáci většinou s tímto tvrzením spíše souhlasili. Takto odpovědělo 59 % dotazovaných. Přestože většina dotazovaných měla pocit, že pracovní listy byly pro výuku přínosem, nebyli si žáci jistí tím, že v nich byly pracovní listy schopny vzbudit zájem. S tím, že byly pracovní listy pro výuky přínosem zcela souhlasilo 26 % dotazovaných a spíše souhlasilo 48 % respondentů. Většina

žáků (63 %) nebyla schopna zhodnotit, zda v nich pracovní listy vzbudily zájem o učivo. Detailní informace o výsledcích hodnocení pracovních listů jsou uvedeny v tabulce č. 1 níže.

Tabulka 1 Průměrné hodnocení kvality učebního textu

Tvrzení	Průměrná hodnota
Obsah pracovního listu je přehledný.	1,4
Teoretická část pracovních listů je dobře zpracována	1,9
Text uvedená v teoretické části pracovních listů je srozumitelný.	1,5
Praktické části pracovních listů je dobře zpracována	1,7
Zadání jednotlivých cvičení jsou srozumitelná.	1,2
Cvičení nejsou příliš náročná.	1,4
Pracovní listy jsou dobře graficky zpracovány	2,2
Pracovní listy mi pomohly pochopit jednotlivé dekorativní techniky.	2,2
Pracovní listy ve mně vzbudil zájem o učivo.	3,1
Zařazení práce s pracovními listy do výuky je přínosné.	2,1

8.2 Rozhovory s pedagogy

Součástí hodnocení kvality pracovních listů byly také rozhovory s učiteli, kteří měli možnost se s pracovními listy seznámit. Osloveni byli učitelé, který se zaměřují na výuku předmětu technologie a výuku odborného výcviku. V rámci těchto předmětů je pozornost věnována dekorativním technikám. Pracovní listy byly učitelům poskytnuty, aby je mohli prostudovat a následně s nimi pracovat přímo ve výuce. Následně byly názory učitelů zjišťovány prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Cílem bylo zjistit názory učitelů na to, do jaké míry je možné s pracovními listy pracovat ve výuce. Zjišťováno bude zejména to, zda jsou podle názoru učitelů pracovní listy přehledné, dobře strukturované, srozumitelné a zda mají odpovídající odbornou úroveň. Takto byli osloveni 3 učitelé.

Oslovení učitelé hodnotili pracovní listy vcelku pozitivně. Podle jejich názoru je možné pracovní listy využít v různých fázích výuky. Použili by je zejména k aktivizaci žáků, fixaci a opakování učiva. Doporučili při tom, aby byla na práci s pracovními listy navázána praktická výuky, v rámci které by si žáci vyzkoušeli jednotlivé dekorativní techniky v praxi. Teoretickou část pracovních listů učitelé označili jako poměrně dobře srozumitelnou a přehlednou. Také odborná úroveň textů byla textu podle dotazovaných dostatečná a odpovídala potřebám cílové

skupiny. Pozitivně byl hodnocen zejména fakt, že byl text doprovázen obrazovým materiálem, který ilustroval pracovní postupy.

Praktickou část pracovního listu hodnotili učitelé pozitivně. Cvičení podle jejich názoru reflektovala učivo, na které se pracovní list zaměřoval. Zadání bylo formulováno jasně a srozumitelně. Žáci měli možnost učivo si pomocí cvičení zopakovat a zafixovat. Upozornili však na to, že je nezbytné propojit obsah pracovních listů s praxí. Podle jejich názoru bylo nutné spolu s prací s pracovními listy věnovat pozornost rozvoji praktických dovedností.

Učitelé se shodli na tom, že by s pracovními listy v rámci výuky rádi pracovali. Využili by je zejména za účelem opakování učiva. Rozhodně by je ale propojili s praktickou výukou. Pracovní listy ve většině případů vnímali jako způsob, jak výuku ozvláštnit a udělat ji pro žáky více atraktivní. Cvičení obsažená v pracovních listech vnímali učitelé jako vhodný způsob pro zopakování učiva, který pomůže žákům utřídit si myšlenky.

9. Závěr

Předložená práce se zaměřovala na problematiku tvorby učebních textů. Jejím cílem bylo vytvořit učební texty, které by pomohly žákům pochopit vybrané dekorativní techniky. Za tímto účelem byly vypracovány pracovní listy, které obsahovaly základní teoretické informace o vybraných dekorativních technikách a cvičení, která mají žákům pomoci zopakovat si učivo a ověřit si, zda ho pochopili. Jedná se o učivo určené žákům studijního programu Malíř – lakýrník 39-41-H/01. Cílem bylo vytvořit učební texty, se kterými by mohli ve výuce pracovat jak žáci tak by je mohli používat také vyučující. Obecně tedy platí, že by měly učební text usnadnit žákům proces učení.

Za účelem přípravy pracovních listů bylo nezbytné seznámit se s teorií, která s daným tématem souvisí. Z tohoto důvodu byla prostudována literatura, která se zaměřuje na oblast didaktiky. Pozornost byla věnována zejména didaktickým principům, výukovým cílům, didaktickým prostředkům a formulaci učiva. Dále bylo nezbytné seznámit se specifickými vlastnostmi jednotlivých druhů učebních textů a způsobu jejich přípravy. Nezbytné bylo také seznámit se s daným studijním oborem. Všechny tyto informace byly shrnuty v teoretické části předložené práce.

V předložené práci je uvedeno 5 pracovních listů, které se věnují vybraným dekorativním technikám. Každý pracovní list obsahuje teoretickou část, ve které je daná dekorativní technika popsána, je zde uveden seznam potřebného nářadí a materiálu a popis pracovního postupu. Dále je součástí pracovních listů praktická část, která obsahuje cvičení určená k fixaci učiva a ověření toho, zda si žáci učivo osvojili. Při přípravě pracovních listů byl

kladen důraz na to, aby byly využitelné jak při samostatné práci žáků tak pro učitele přímo ve výuce.

Součástí přípravy pracovních listů bylo také jejich ověření v praxi. Za tímto účelem bylo realizováno dotazníkové šetření mezi žáky a byly vedeny rozhovory s učiteli. Dotazníkové šetření probíhalo mezi žáky, kteří s pracovními listy pracovali ve výuce. Jednalo se o 25 žáků ve věku od 16 do 17 let. Žáci hodnotili pracovní listy pozitivně. Teoretická i praktická část byly podle jejich názoru kvalitní. Určité výhrady měli ke grafické stránce pracovních listů. Rozhovory byly vedeny se 3 učiteli, kteří dané učivo v rámci výuky probírají. Pracovní listy jsou podle jejich názoru kvalitní a výhodou je, že jsou použitelné v různých fázích výuky. Obsah teoretické části pracovních textů je podle jejich názoru kvalitní a cvičení dobře zpracovaná. Všichni oslovení se shodli na tom, že by s pracovními listy v rámci výuky rádi pracovali.

Použité zdroje

ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory nebo psaných strojem. [online] Praha: Ústav pro jazyk český, Akademie věd České republiky, 2014. [cit. 5. 8. 2021].

Dostupné z: <http://www.ujc.cas.cz/expertni-cinnost/csn016910/>

Dekoratívni technika Adam [online]. Praha: JUB, 2021. [cit. 12. 8. 2021]. Dostupné z:

<https://www.jub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-adam-nivelin-d>

Dekoratívni technika Beton Look [online]. Praha: JUB, 2021. [cit. 12. 8. 2021]. Dostupné z:

<https://www.jub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-beton-look>

Dekoratívni technika Perla [online]. Praha: JUB, 2021. [cit. 12. 8. 2021]. Dostupné z:

<https://www.jub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-mica-perla>

Dekoratívni technika Rubin [online]. Praha: JUB, 2021. [cit. 12. 8. 2021]. Dostupné z:

<https://www.jub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-rubin-nivelin-d>

Dekoratívni technika Rust [online]. Praha: JUB, 2021. [cit. 12. 8. 2021]. Dostupné z:

<https://www.jub.cz/malirske-barvy-dekorativa/dekorativni-upravy/techniky/decor-rust-marmorin>

MAŇÁK, J. *Výukové metody*. 1. vyd. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

MAŇÁK, J. a KENCHT, P. (ed.). *Hodnocení učebnic*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-148-5.

- OBST, O. a KALHOUS, Z. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-736-7571-4.
- PRŮCHA, J. *Učebnice: teorie, výzkum a potřeby praxe*. In: MAŇÁK, J. a KLAPKO, D. (eds.) *Učebnice pod lupou*. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-124-3.
- PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.
- PRŮCHA, J. *Učebnice: teorie a analýzy edukačního média. Příručka pro studenty, učitele, autory učebnic a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-49-4.
- PRŮCHA, J. *Přehled didaktiky*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0937-9.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7.
- PŮLPÁN, Z. *Základy sestavování a klasické vyhodnocování didaktických testů*. Hradec Králové: Nakladatelství Kotva, 1991. ISBN 80-900254-4-7.
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 39-41-H/01 Malíř a lakýrník*. [online]. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2018. [cit. 5. 8. 2021]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203941H01%20Malir%20a%20lakyrnik.pdf>
- SKÁLOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-7409-003-5.
- SVOBODA, E. a kol. *Kapitoly z odborných předmětů*. Praha: ČVUT, 2004. ISBN 80-01-02928-X.
- Školní vzdělávací program Švehlova SŠ Polytechnická v Prostějově*. [online]. Prostějov: Švehlova SŠ Polytechnická v Prostějově, 2018. [cit. 12. 8. 2021]. Dostupné z: https://www.svehlova.cz/wp-content/uploads/2019/11/svp_malir_a_lakyrnik_zkracene_studium_compressed.pdf
- VALIŠOVÁ, A. a KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3357-9.
- VANĚČEK, D. *Didaktika obecná a oborová*, Nakladatelství ČVUT, 2012. ISBN 978-80-01-05151-1.
- VANĚČEK, D. a kol. *Didaktika technických odborných předmětů*. Nakladatelství ČVUT, 2016. ISBN 978-80-01-05991-3.
- ZAŤKOVÁ, M. a SOVIŠOVÁ, M. *Pracovní listy a zošity vo vyučovaní geografii – učinný prostriedok samostetnej učebnej činnosti žiakov*. Geografia, 1994, roč. 2, č. 4.
- ZORMANOVÁ, L. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4590-9.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Průměrné hodnocení kvality učebního textu

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník

Příloha č. 1

Dotazník

Vážení žáci,

chtěl bych Vás touto cestou požádat o hodnocení kvality pracovních listů, se kterými jste měli možnost pracovat ve výuce. Uveďte prosím, zda s tvrzením níže souhlasíte nebo ne. Využijte při tom škálu uvedenou níže:

1 – souhlasím

2 – spíše souhlasím

3 – nevím

4 – spíše nesouhlasím

5 – nesouhlasím

1. Obsah pracovního listu je přehledný.

1 2 3 4 5

2. Teoretická část pracovních listů je dobře zpracována

1 2 3 4 5

3. Text uvedená v teoretické části pracovních listů je srozumitelný.

1 2 3 4 5

4. Praktické části pracovních listů je dobře zpracována.

1 2 3 4 5

5. Zadání jednotlivých cvičení jsou srozumitelná.

1 2 3 4 5

6. Cvičení nejsou příliš náročná.

1 2 3 4 5

7. Pracovní listy jsou dobře graficky zpracovány

1 2 3 4 5

8. Pracovní listy mi pomohly pochopit jednotlivé dekorativní techniky.

1 2 3 4 5

9. Pracovní listy ve mně vzbudil zájem o učivo.

1 2 3 4 5

10. Zařazení práce s pracovními listy do výuky je přínosné.

1 2 3 4 5